

Rok V

Nr. 9.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO WILEŃSKIEGO

WYDAWANY Z FUNDUSZÓW NAUCZYCIELSTWA OKRĘGU.

Wilno, dnia 10 września 1928 r.

Redakcja i Administracja:
Wilno, Wolana 10. Kuratorjum Okr. Szk. Wil. Konto P. K. O. Nr. 30.466.

Pojedyncze numery do nabycia w Księgarni Stow. Naucz. Pol. w Wilnie, ul. Królewska Nr. 1

T R E Ś Ć :

Pozycja	str
122. Rozporządzenie M. W. R. i O. P. w spr. rozszerzenia kompetencji Kuratorów Okręgów Szkolnych	182
123. Okólnik M. W. R. i O. P. w spr. uzyskiwania zezwoleń na nauczanie	187
124. Okólnik M. W. R. i O. P. w spr. zezwoleń na naucz. dla odbywających praktykę przedegzaminową	188
125. Okólnik M. W. R. i O. P. w spr. ogłaszania konkursów na stanowiska w szkołach średnich	188
126. Zarządzenie M. W. R. i O. P. w spr. programu geografji w gimnazjach państwowych	189
127. Okólnik M. W. R. i O. P. w spr. świadectw odejścia	190
128. Okólnik K. O. S. Wil. w spr. zwrotu opłat szkolnych	190
129. Okólnik K. O. S. Wil. w spr. szkół, mających prawo do zwrotu opłat szkolnych	191
130. Okólnik K. O. S. Wil. w spr. egzaminów dla niewykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych	193
131. Okólnik M. W. R. i O. P. w spr. ubezpieczeń na życie w P. K. O.	195
132. Okólnik Prezydium Rady Ministrów w spr. zaliczek na uposażenie	197
133. Okólnik K. O. S. Wil. w spr. dodatku ekonomicznego do uposażenia	197
134. Okólnik M. W. R. i O. P. w spr. plakatu Powsz. Wystawy Krajowej w r. 1929 w Poznaniu	198
135. Komunikaty i zawiadomienia	199
136. Dział nieurzędowy	200

ROZPORZĄDZENIE

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 25 sierpnia 1928 r. Nr. O. Prez. 5412-28.

w sprawie przekazania niektórych spraw kompetencji Kuratorów Okręgów Szkolnych.

Celem rozszerzenia kompetencji Kuratorów Okręgów Szkolnych na podstawie art. 4 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 304), zarządzam co następuje:

§ 1. Prócz spraw, należących do kompetencji Kuratorów Okręgów Szkolnych, na mocy dotychczas obowiązujących przepisów w odniesieniu do nauczycieli podległych im szkół, przekazuję Kuratorom prawo:

- 1) mianowania i zwalniania tymczasowych nauczycieli państwowych szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich,
- 2) przenoszenia na własną prośbę stałych nauczycieli szkół podległych,
- 3) udzielania nauczycielom szkół podległych zniżek godzin nauczania i innych zajęć obowiązkowych w granicach rozporządzalnych kwot na etaty personalne i godziny nadliczbowe i
- 4) udzielania zezwoleń na nauczanie tym z pośród kandydatów na nauczycieli szkół średnich i seminarjów nauczycielskich, którzy przedstawiają świadectwo złożenia egzaminu naukowego, będącego warunkiem dopuszczenia do państwowego egzaminu na nauczyciela szkół średnich.

Zgodnie z punktem 1 i 2 niniejszego § w instrukcji z dnia 24 marca 1928 r. dla władz, podległych Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie wykonania ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z r. 1928 Nr. 5 poz. 90), zarządzam zmiany następujące:

- 1) punkt 1-c instrukcji (do art. 3) ma brzmieć:
Na stanowisko tymczasowego nauczyciela szkoły średniej ogólnokształcącej, seminarjum nauczycielskiego — Kurator Okręgu Szkolnego;
- 2) punkt 42 instrukcji (do art. 58) ma brzmieć:
Przeniesienie na własną prośbę stałego nauczyciela zarządza Kurator w odniesieniu do nauczycieli szkół, pośrednio lub bezpośrednio mu podległych, przy czem, jeżeli nauczyciel ma być przeniesiony na własną prośbę do innego okręgu szkolnego, przeniesienie następuje na mocy uprzedniego porozumienia się właściwych Kuratorów. W razie niemożności dojścia do porozumienia rozstrzyga Minister. Gdy szkoła, z której lub do której nauczyciel ma być przeniesiony, podlega bezpośrednio Ministrowi, przeniesienie zarządza Minister. Dekret przeniesienia według podanego w załączniku Nr. 8, wystawia władza, właściwa dla tej szkoły, do której nauczyciel zostaje przeniesiony;

3) punkt 54 instrukcji (do art. 58, 61, 62 i 63) ma brzmieć:

Zarządza przywrócenie do służby czynnej ta władza, która przeniosła nauczycielkę w stan pozasłużbowy. Jeżeli miejsce służbowe, które po powrocie do służby czynnej ma zająć nauczycielka, leży poza terytorjum podległym władzy, która przeniesienie w stan pozasłużbowy zarządziła, przywrócenie do służby czynnej następuje na mocy porozumienia się zainteresowanych władz. W razie niemożności dojścia do porozumienia rozstrzyga Minister.

Dekret powołania do służby czynnej ze stanu pozasłużbowego według wzoru, podanego w załączniku Nr. 15, wystawia władza właściwa dla tego miejsca służbowego, na które nauczycielka zostaje powołana;

4) do punktu 60 instrukcji (do art. 69 i 70) dodają dwa następujące ustępy:

Uprawnioną do zwolnienia ze służby na podstawie art. 69 i 70 jest władza, która nauczyciela mianowała.

W odniesieniu do tymczasowych nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich, mianowanych przez Ministerstwo przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, uprawnioną do zwolnienia jest władza, której dana szkoła podlega bezpośrednio.

W związku z punktem 3 niniejszego § w rozporządzeniu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 22 grudnia 1926 r. w sprawie wykonania postanowień ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z r. 1927 Nr. 2 poz. 26) § 19 (do art. 37) ma brzmieć:

Obniżenia wymiaru godzin nauczania oraz innych zajęć obowiązkowych nauczycielom szkół podległych udzielać mogą:

- a) Inspektor Szkolny, jeżeli obniżenie to nie powoduje dodatkowego obciążenia Skarbu Państwa bądź to w postaci zwiększenia liczby etatów nauczycielskich, bądź w postaci powiększenia liczby godzin nadliczbowych.
- b) Kurator Okręgu Szkolnego, jeżeli obniżenie mieści się w granicach kwot, przewidzianych w budżecie danego okręgu na etaty personalne i godziny nadliczbowe,
- c) Minister nauczycielom szkół, podległych mu bezpośrednio, oraz nauczycielom innych szkół, jeżeli obniżenie wymiaru zajęć ma spowodować przekroczenie kwot, przewidzianych w budżecie danego okręgu szkolnego na etaty personalne i godziny nadliczbowe.

Obniżenia zajęć, wychodzącego poza ramy organizacyjne szkoły, t. j. powodującego zmniejszenie przewidzianej w programie zajęć szkolnych liczby godzin nauczania, w zasadzie udzielać mogą w granicach wyżej wskazanej kompetencji zarówno inspektor jak i kurator z tem jednak, że obniżenia takiego należy ze zrozumiałych powodów o ile możliwości unikać i udzielać go tylko w zupełnie wyjątkowych okolicznościach.

Uchylam sprzeczne z punktem 4 niniejszego § przepisy zawarte w § 5 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dn. 23 stycznia 1923 r. (L. 763) D. II.) Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2 poz. 10) oraz w okólniku z dn. 18 października 1926 r. Nr. II-6194-26 w sprawie zezwoleń na nauczanie (Dz. U. WR. i OP. Nr. 15, poz. 200).

§ 2) Uchylając rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dn. 24 marca 1927 r. o przekazaniu niektórych czynności nadzoru nad szkolnictwem zawodowym (Dz. U. M. WR. i OP. Nr. 6, poz. 83) zarządzam w tej sprawie, co następuje:

- 1) Nadzór nad niższem i średniem szkolnictwem zawodowym na terenie swojego okręgu pełni Kurator Okręgu Szkolnego.
- 2) Do zakresu działania Kuratora prócz ogólnego nadzoru należy w szczególności:
  - a) przedstawianie Ministrowi wniosków w sprawie zakładania, przekształcania i zwijania państwowych szkół i kursów zawodowych,
  - b) udzielanie zezwoleń na otwarcie i prowadzenie niepaństwowych kursów zawodowych, oraz niepaństwowych szkół zawodowych, opartych na ustalonych przez Ministra statutach i programach normalnych,
  - c) przedstawianie Ministrowi wniosków w sprawie zezwoleń na otwarcie i prowadzenie szkół zawodowych odbiegających od norm, ustalonych przez Ministra statutach i programach,
  - d) przedstawianie Ministrowi projektów budżetów państwowych szkół i kursów zawodowych i asygnowanie sum w granicach przyznanego budżetu,
  - e) przedstawianie Ministrowi wniosków w sprawie zapomóg dla niepaństwowych szkół i kursów zawodowych i udzielanie tym szkołom i kursom zapomóg w granicach kwot, przekazanych na ten cel przez Ministra do dyspozycji Kuratora danego okręgu szkolnego,
  - f) przedstawianie Ministrowi wniosków w sprawie mianowania i zwalniania wizytatorów, dyrektorów i kierowników państwowych szkół i kursów zawodowych,
  - g) mianowanie, przenoszenie, zwalnianie, udzielanie zezwoleń na nauczanie, udzielanie urlopów i obniżanie wymiaru zajęć obowiązkowych nauczycielom i instruktorom państwowych szkół i kursów zawodowych w zakresie kompetencji, jakie przysługują Kuratorom w stosunku do nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących jeżeli osobny statut danej szkoły zawodowej inaczej nie stanowi,
  - h) zawieranie umów z personelem kontraktowym państwowych szkół i kursów zawodowych,
  - i) zatwierdzanie dyrektorów, kierowników, nauczycieli i instruktorów niepaństwowych szkół i kursów zawodowych,
  - j) wydawanie zarządzeń w granicach statutów szkół co do życia pozaszkolnego młodzieży.

- 3) Poza stałym normalnym nadzorem zwierzchnim Minister zarządzać będzie doraźne wizytacje szkół i kursów zawodowych przez powołanych przez niego znawców. Kuratorowi przysługuje prawo stawiania w tym względzie wniosków. Znawca dokonywa wizytacji z udziałem przedstawiciela Kuratora i składa Ministrowi sprawozdanie, którego odpis przesyła się Kuratorowi.

Zgodnie z powyższem w punkcie 41 instrukcji z dnia 24 marca 1928 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. Urz. M. W. R. i O. P. Nr. 5, poz. 90), uchylam słowa „z wyjątkiem tymczasowych nauczycieli szkół zawodowych” oraz ostatnie zdanie tego punktu „przenoszenie nauczycieli tymczasowych szkół zawodowych należy do Ministra”, zaś w punkcie 43 tejże instrukcji uchylam słowa „z wyjątkiem nauczyciela szkoły zawodowej”.

§ 3. W rozporządzeniu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 26 września 1927 r. w sprawie udzielania urlopów nauczycielom i funkcjonarjuszom administracji szkolnej (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 12, poz. 196) § 2 ma brzmieć:

Kuratorowi przysługuje prawo udzielania:

- 1) dyrektorom, kierownikom i nauczycielom szkół podległych,
  - a) dla poratowania zdrowia (na podstawie urzędowego świadectwa lekarskiego)—urlopów płatnych do jednego roku i bezpłatnych do lat dwóch,
  - b) dla załatwienia spraw osobistych, rodzinnych lub majątkowych—urlopów płatnych do dwóch miesięcy i bezpłatnych do lat dwóch,
  - c) dla dalszego kształcenia się zawodowego oraz dla celów naukowych lub oświatowych — urlopów płatnych do pięciu miesięcy i bezpłatnych do lat dwóch,
- 2) nauczycielom i kierownikom publicznych szkół powszechnych dla studjów na wyższych kursach nauczycielskich—urlopów płatnych na przeciąg jednego roku w granicach kontyngentu, ustalanego corocznie przez Ministra dla każdego okręgu szkolnego,
- 3) inspektorom szkolnym i ich zastępcom:
  - a) dla poratowania zdrowia (na podstawie urzędowego świadectwa lekarskiego) — urlopów płatnych lub bezpłatnych do jednego roku,
  - b) dla załatwienia spraw osobistych, rodzinnych lub majątkowych — urlopów płatnych lub bezpłatnych do dwóch miesięcy,
  - c) dla dalszego kształcenia się zawodowego oraz dla celów naukowych lub oświatowych urlopów płatnych do 5 miesięcy i bezpłatnych do jednego roku,
  - d) urlopów wypoczynkowych—płatnych w granicach art. 36 ustawy z dnia 17 lutego 1922 roku o państwowej służbie cywilnej,
- 4) innym funkcjonarjuszom państwowym, podlegającym ustawie z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej:
  - a) dla poratowania zdrowia (na podstawie urzędowego świadectwa

lekarskiego—urlopów płatnych do jednego roku i bezpłatnych do lat dwóch,

- b) dla załatwienia spraw osobistych, rodzinnych i majątkowych—urlopów płatnych do dwóch miesięcy i bezpłatnych do lat dwóch,
- c) urlopów wypoczynkowych — w granicach art. 36 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej.

§ 4. Uchylając § 2 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 10 kwietnia 1926 r. w sprawie przenoszenia w stan spoczynku (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 9, poz. 101), uchylam postanowienie, zastrzegające dla Ministra prawo przenoszenia w stan spoczynku nauczycieli, lekarzy i dentystów państwowych seminarjów nauczycielskich i ochroniarskich, państwowych wyższych kursów nauczycielskich, kierowników i nauczycieli preparand nauczycielskich, kierowników i nauczycieli publicznych szkół powszechnych, kierowniczek i wychowawczyń państwowych ochronek, przenoszonych w stan spoczynku na zasadzie ustępu drugiego art. 29 ustawy z dn. 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem (Dz. U. R. P. z roku 1924 Nr. 6, poz. 46) w brzmieniu ustawy z dnia 13 lutego 1924 roku (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 178), t. j. bez prośby funkcjonariusza, gdy przekroczył 60 lat życia i uzyskał prawo do pełnego zaopatrzenia emerytalnego.

§ 5. Przekazuję Kuratorom okręgów szkolnych prawo nadawania oraz odbierania praw publiczności szkołom i zakładom, podległym inspektorom szkolnym.

§ 6. We wszelkich sprawach uczniów szkół średnich ogólnokształcących, zawodowych i zakładów kształcenia nauczycieli szkół powszechnych, a więc w sprawach przyjmowania i wydalania uczniów, dopuszczania do egzaminów, udzielania dyspensy od wieku i t. p. Kuratorowie Okręgów Szkolnych mają orzekać ostatecznie jako instancja odwoławcza od decyzji dyrekcji szkoły, wydanej zależnie od obowiązujących przepisów albo bezpośrednio przez samą dyrekcję, albo też na mocy uchwały rady pedagogicznej szkoły.

Zgodnie z powyższem w rozporządzeniu Kierownika Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dn. 24 marca 1925 r. w sprawie regulaminu seminarjalnego egzaminu dojrzałości (Dz. Urz. M. W. R. i O. P. Nr. 7, poz. 69) ustęp drugi § 25 ma brzmieć:

Tylko w wypadku, gdy zostaną stwierdzone okoliczności wyjątkowe, usprawiedliwiające niepomyślny wynik egzaminów poprzednich, Kuratorjum może zezwolić na zdawanie egzaminu po raz trzeci, — zaś w rozporządzeniu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 19 maja 1926 r. w sprawie regulaminu przyjmowania uczniów do państwowych seminarjów nauczycielskich (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 10, poz. 114), ustęp drugi § 3 ma brzmieć: przyjmowanie na kurs I kandydatów w wieku powyżej lat 17 jest dopuszczalne tylko za specjalnem zezwoleniem Kuratorów.

§ 7. Przekazuję Kuratorom okręgów szkolnych prawo ostatecznej decyzji w sprawie kilkakrotnego dopuszczenia do egzaminu dla czynnych a niewykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych i zgodnie z tem

w § 30 regulaminu tych egzaminów (Dz. U. M. W. R. i O. P. z r. 1924 Nr. 10, poz. 94), uchylam zdanie: „Od decyzji Kuratorjum przysługuje nauczycielowi rekurs do Ministerstwa W. R. i O. P. w ciągu miesiąca od daty doręczenia pisma z zawiadomieniem o decyzji Kuratorjum.

§ 8. Zwalniam Kuratorów okręgów szkolnych od obowiązku przesyłania do Ministerstwa:

- 1) tematów zadań piśmiennych, zadawanych na gimnazjalnych egzaminach dojrzałości i zgodnie z tem uchylam § 26 w rozporządzeniu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 19 grudnia 1925 r. w sprawie regulaminu gimnazjalnych egzaminów dojrzałości (Dz. Urz. M. W. R. i O. P. Nr. 2 z r. 1926 poz. 8),
- 2) odpisów dekretów nominacyjnych urzędników władz szkolnych I instancji, ustanowionego okólnikiem Kierownika Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 8 stycznia 1923 r. Nr. 2608/22 S.,
- 3) sprawozdań ze świąt sadzenia drzew, ustanowionego okólnikiem Kierownika Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 17 kwietnia 1923 r.

§ 9. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1928 roku.

Minister (—) *Świtalski*

123.

O K Ó L N I K

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

**do Kuratorów Okręgów Szkolnych, Liceum Krzemienieckiego
i Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego**

**w sprawie uzyskiwania zezwoleń na nauczanie w szkołach średnich
ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich.**

Nawiązując do treści okólnika z dnia 18 października 1926 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 15, poz. 200) i uzupełniając postanowienia w nim zawarte, zarządzam co następuje:

Kandydaci na nauczycieli w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich, którzy mają zamiar w myśl art. 3 ustawy o kwalifikacjach do nauczania i okólnika wyżej wymienionego ubiegać się o tymczasowe zezwolenie na nauczanie w szkołach średnich, względnie o dopuszczenie ich do t. zw. praktyki przedegzaminowej, winni w podaniach swoich przedstawiać świadectwa ze zdanych pomyślnie kolokwów w zakresie nauk pedagogicznych, a *zwłaszcza w zakresie dydaktyki szczegółowej* danego przedmiotu. W tym celu kandydaci ci winni w czasie swoich studjów naukowych w uniwersytetach, o ile tylko nie zachodzą jakieś poważne trudności lokalne, uczęszczać na odnośne wykłady.

Wymagania przedstawiania świadectw kollokwjalnych należy stosować, począwszy od r. szk. 1929/30.

Warszawa, dnia 20 czerwca 1928 r. (Nr II. 8370/28).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

(—) *Dr. Dobrucki.*

124.

Z A R Z Ą D Z E N I E

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 9 sierpnia 1928 r. L. II-P11913/28

**Do Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego w Wilnie
w sprawie zezwoleń na nauczanie dla odbywających praktykę
przedegzaminową.**

Sprawa zezwolenia na nauczanie w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich jest niezależną od sprawy praktyki przedegzaminowej. Zatem kandydat na nauczyciela, który pragnie odbywać taką praktykę, musi również wnieść podanie o tymczasowe zezwolenie na nauczanie, w myśl art. 3 ustawy o kwalifikacjach zawodowych do nauczania.

W aktualnym wypadku, o którym wspomina pismo Kuratorjum, kandydat, po wyczerpaniu czteroletniego okresu nauczania i zdobycia w tym czasie stopnia magistra filozofji, może zgłosić się w myśl przejściowo obowiązującego zarządzenia z dnia 5 lipca 1927 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 10 z r. 1927, poz. 164) do egzaminu państwowego na nauczyciela szkół średnich.

W żadnym zaś razie nie może być dopuszczony do dalszego nauczania poza przewidziany ustawą okres czteroletni.

W z. p. o. Dyrektora Departamentu

(—) *B. Kielski.*

Naczelnik Wydziału.

125.

O K Ó L N I K

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 23 sierpnia 1928 r. Nr. II-3963-28.

do Kuratorjów Okręgów Szkolnych, Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz Liceum Krzemienieckiego

**w sprawie ogłaszania konkursów na wolne stanowiska w szkołach
średnich.**

Okólnikiem z dnia 10 marca 1928 r. Nr. I-3719-28, Ministerstwo zarządziło, iż na wolne stanowiska nauczycielskie, (oprócz dyrektorów i kie-

rowników) państwowych seminarjów i kursów nauczycielskich, nie należy ogłaszać konkursów, aż do czasu uznania, które z pośród stanowisk nauczycielskich w wymienionych zakładach będą uznane za stałe w myśl art. 149 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. Urz. R. P. Nr. 92, poz. 530), w brzmieniu, ustalonym rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1927 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 67, 592).

Równocześnie Ministerstwo poleciło o wolnych stanowiskach w tych zakładach zawiadamiać kandydatów drogą komunikatów, ogłaszanych w Dzienniku Urzędowym

Ministerstwo oznajmia niniejszem, że postanowienia powyższego okólnika odnoszą się także do państwowych szkół średnich ogólnokształcących.

p. o. Dyrektora Departamentu

(—) *Dr. Z. Zagórowski.*

126.

Z A R Z Ą D Z E N I E

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 19 czerwca 1928 r.

w sprawie programu geografji w gimnazjach państwowych.

Zmieniając częściowo rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 26 października 1926 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 15, poz. 197), odraczam wprowadzenie w klasie VII wydziału matematyczno-przyrodniczego jednej godziny geografji na rok szk. 1929/30. Wobec tego w roku szk. 1928/29 w klasie VII wydziału matematyczno-przyrodniczego pozostają 4 godziny tygodniowe, przeznaczone — zgodnie z dotychczasowym programem — na geologję z mineralogją.

Warszawa, dnia 19 czerwca 1928 r. (Nr II. 9750/28).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

(—) *Dr. Dobrucki.*

O K Ó L N I K

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 14 sierpnia 1928 r. L. II. P. 9862/28.

Do Kuratorów Okręgów Szkolnych, Liceum Krzemienieckiego i Łąskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz do Dyrekcyj państwowych szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich
w sprawie świadectw odejścia.

Ministerstwo wyjaśnia i zarządza co następuje:

I. Świadectwa odejścia wydaje się uczniom opuszczającym w ciągu półrocza daną szkołę.

II. W rubryce: „Uwagi” na formularzach świadectw odejścia dla szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich należy w zasadzie zaznaczać tylko formalne okoliczności, w jakich następuje odejście ucznia ze szkoły, a więc np.: „odchodzi z powodu przeniesienia się rodziców, odchodzi z powodu dłuższej choroby, uniemożliwiającej naukę” etc. W tych i podobnych wypadkach — po zaznaczeniu tych formalnych okoliczności — możnaby stosować dodatkową formułę: „odchodzi bez przeszkody” z ewentualnym dodatkiem: „na własne żądanie”.

III. Gdyby przy zgłoszonym zwolnieniu ucznia ze szkoły zachodziły jakieś przeszkody, np.: nieuiszczenie należnych taks, zatrzymanie książek z biblioteki szkolnej itp., należy wstrzymać się z wydaniem świadectwa odejścia aż do tej chwili, kiedy przeszkody będą usunięte i ew. pretensje szkoły zaspokojone.

IV. W wypadkach usunięcia ucznia z danej szkoły rubryki: „Uwagi” nie należy wypełniać, przeprowadzając jedynie linię.

V. Jeżeli uczeń opuszcza daną szkołę z końcem półrocza (lub roku szkolnego), nie otrzymuje on osobnego świadectwa odejścia. Okoliczności, o których mowa w ustępie II, stwierdza naówczas dyrekcja szkoły na świadectwie półrocznym, względnie rocznym.

VI. Uczniom wydalonym ze wszystkich szkół nie wydaje się świadectwa odejścia, ani też nie umieszcza się żadnej klauzuli na świadectwie rocznym czy półrocznym.

P. o. Podsekretarza Stanu

(—) *W. Żłobicki.*

O K Ó L N I K

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

Do wszystkich władz i urzędów, podległych Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

w sprawie zwrotu opłat szkolnych w r. 1928/29.

Powołując się na okólnik Ministerstwa Wyznań i Oświecenia Publicznego z dnia 8 sierpnia 1928 r. L. O. Prez. 4655/18, Kuratorjum podaje

do wiadomości, że w myśl pisma Prezydium Rady Ministrów z dnia 10 lipca 1928 r. Nr 11232 na okres roku szkolnego 1928/29 funkcjonariusze państwowi *nie będą* zwolnieni od obowiązku przedstawiania zaświadczenia, przewidzianego w punkcie 11 okólnika Ministerstwa Wyznań i Oświecenia Publicznego z dnia 10 września 1925 r. L. 10081/OR/25, że dziecko nie zostało przyjęte do szkoły państwowej z powodu braku wolnego miejsca w danej klasie.

Do podań zatem o zwrot opłaty szkolnej należy dołączać zaświadczenie, o którym wyżej mowa, oraz zaświadczenie dyrekcji szkoły prywatnej ustalonego wzoru.

Wilno, dnia 28 sierpnia 1928 r. (Nr. O. 30145/28).

p. o. Kuratora Okręgu Szkolnego
(-) *St. Pogorzelski.*

129.

OKÓLNİK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

dnia 22.VIII. 1928 r. L. O—30145/28.

w sprawie szkół na terenie Okręgu Szkolnego Wileńskiego w których nauka uprawnia do zwrotu opłat szkolnych 1928/29.

Powołując się na okólnik Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 8 sierpnia 1928 r. Nr. O. Prez. — 4655/28 zawiadamia, że niżej podane szkoły zostały umieszczone w wykazie prywatnych szkół, w których nauka uprawnia do zwrotu opłaty szkolnej w myśl ustępu trzeciego, artykułu 10 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924), względnie artykułu 6 § 1 ustawy z dnia 5 grudnia 1923 roku o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnem i administracyjnem, oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 134, poz. 1107).

Wykaz ten obowiązuje na rok szkolny 1928/29 z tem zastrzeżeniem, że w szkołach handlowych uprawnienie do zwrotu opłat szkolnych nie odnosi się do klas przygotowawczych.

Za Naczelnika Wydziału
(-) *Licznarowski.*
Rzesor.

1. Szkoły średnie ogólnokształcące:

1. gimn. koeduk. Walentyny Szulickiej w Baranowiczach,
2. " " Magistratu miasta Lida w Lidzie,
3. " " z białoruskim jęz. naucz. Komitetu Rodzicielskiego klasy od 1 do IV wł. w Nowogródku,
4. gimn. koeduk. Żydowskie T-wa Szkoły Średniej w Słonimie,
5. " " Towarzystwa Szkoły Średniej w Stołpcach,
6. Polskie gimn. im. Króla Stefana Batorego Zgromadzenie O. O. Marjanów w Druji.

7. Polskie gimn. koedukac. im. Tomasza Zana T-wa Szkoły Polskiej w Mołodecznie,
8. gimn. męskie O. O. Jezuitów w Wilnie,
9. „ „ żeńskie Zgromadz. S. S. Najświętszej Rodziny z Nazaretu w Wilnie,
10. gimn. koedukac. z polskim językiem nauczania Chaima Epsztejna w Wilnie,
11. gimn. archidiecezjalne męskie Kurji Metropolitalnej Wileńskiej rzymsko-katolickiej w Wilnie,
12. Liceum żeńskie im. Filomatów-Stanisławy Pietraszkiewiczówny w Wilnie.
13. gimn. koedukac. Ferdynanda Welera w Wilnie,
14. „ „ T-wa Rozpowszechniania Oświaty w Wilnie,
15. „ „ Żydowskiego T-wa Pedagogów w Wilnie.
16. Liceum żeńskie im. św. Scholastyki P.P. Benedyktanek w Wilnie,
17. „ „ Zgromadzenia S.S. Wizytek w Wilnie,
18. gimn. koedukac. im. Tadedusza Czackiego — Stefana Świętozreckiego w Wilnie,
19. gimn. koedukac.-humanist. z hebrajskim język. naucz. Stowarz. Oświatowo-Kulturalnego „Tarbut” — klasy od I do III włącznie w Wilnie,
20. gimn. męskie Zgromadzenia Ks. Ks. Misjonarzy w Wilnie,
21. gimn. koedukac. Ety Dziecielskiej w Wilnie,
22. „ „ z litewskim język. naucz. im. Witolda Wielkiego—Litewskiego Stowarzyszenia Oświatowego „Rytas”.

II. Zakłady Kształcenia nauczycieli.

1. Seminarjum naucz. żeńskie im. M. Marceliny Darowskiej w Słonimie.

III. Szkoły Zawodowe.

2. Szkoła Rzemieślnicza Zakład Wychow. im. św. Józefa w Dworcu,
3. Szkoła zaw. żeńska Kresow. Zw. Ziemiaków w Łuszczynie,
3. Szkoła Handlowa P. M. S w Baranowiczach,
4. Niższa Szkoła Techniczna Kolejowa w Baranowiczach,
5. szkoła zawod. dla kierowniczek Internatów S. S. Urszulanek w Czarnym Borze,
6. szkoła zawod. żeńska Koła P. M. S. w Nowej Wilejce,
7. szkoła zawod. żeńska Wydz. Powiat. Sejmiku Nowo-Święciańskiego,
8. szkoła zawodowa żeńska w Nowo-Święcianach,
8. Salezjańska Szkoła Rzemiosł w Wilnie,
9. Niższa Szkoła Zawod. Żeńska im. św. Józefa T-wa Rozpowsz. Kultury i Dobroczynności w Wilnie,
10. Szk. Handl. 3-kl. Stow. Kupców i Przem. Chrześc. w Wilnie,
11. Instytut Nauk Handlowo-Gospod. T-wa Krzewienia Wiedzy Handlowej i Ekonomicznej w Wilnie,
12. Szkoła Odzieżowa im. Proministów Pol. T-wa „Światło” w Wilnie,
13. Niższa Szkoła Zawodowa Żeńska SS. Salezjanek w Wilnie,
14. Liceum Handlowe S. Pietraszkiewiczówny,

IV. Szkoły artystyczne.

1. Konserwatorium Muzyczne Towarzystwa Muzycznego „Lutnia”
Dominikańska 3 w Wilnie.

130.

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 6. IX. 28 r. L. 1-32751-28.

Do Panów Inspektorów w Okręgu Wileńskim.

w sprawie egzaminów dla niewykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych.

Kuratorjum oznajmia, że dnia 22 października 1928 r. rozpoczną się egzaminy dla czynnych a niewykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych przed stałą Komisją Egzaminacyjną, powołaną w myśl § 8 Regulaminu (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. ex 1924 № 10 poz. 94).

Dopuszczeni do egzaminu na zasadzie zezwolenia władz szkolnych mogą być zarówno nauczyciele szkół publicznych, jak i prywatnych, jednak tylko ci, którzy pozostawali na służbie nauczycielskiej przed dniem 1 października 1925 r. Nauczyciele szkół prywatnych muszą mieć na podaniach zaświadczenie swego Inspektoratu, że są na stanowiskach zatwierdzeni.

Podania (wzór w załączeniu) należy kierować drogą służbową do Komisji Egzaminacyjnej przy Inspektoracie Szkolnym na m. Wilno.

Po otrzymaniu podania od kandydata Inspektor Szkolny, jeżeli posiada arkusz egzaminacyjny, załącza go do podania wraz ze świadectwem szkolnym, zaświadczeniami złożenia części egzaminów kwalifikacyjnych, metryką urodzenia, życiorysem, świadectwem lekarskim i odpisem arkusza nauczycielskiego (wykazu stanu służby) oraz jedną fotografię, jeżeli kandydat składa egzamin po raz pierwszy i przesyła do Inspektoratu Szkolnego m. Wilna. Jeżeli arkusza egzaminacyjnego niema, Inspektorat Szkolny zwraca się pisemnie do tego Inspektoratu, gdzie kandydat ostatnio egzaminy składał i prosi o przesłanie arkusza egzaminacyjnego wprost do Inspektoratu Szkolnego na m. Wilno.

Oplata za egzamin z jednej grupy wynosi 10 zł., z dwóch — 15 zł., z trzech — 20 zł., z czterech i więcej — 25 zł., przyczem oplata za egzamin z grupy artystyczno-technicznej (śpiew, gimnastyka, rysunki, roboty ręczne) wynosi 15 zł., jak za dwie grupy. Pieniądze te należy przesyłać do Inspektoratu Szkolnego m. Wilna *jednocześnie z wysłaniem podań* z wymienieniem nazwisk kandydatów i grup, *bez potrąceń na porto*.

Egzaminy ustala się w następującej kolejce:

22 października 1928 r. egzamin pisemny z gr. metodyczno pedagogicznej (popołudniu).

23 października 1928 r. egzamin pisemny z gr. humanist. i fiz.-mat. (popołudniu).

24 października 1928 r. egzamin ustny z gr. human.-met.-ped.(popołudniu).

24 października 1928 r. egzamin praktyczny z robót ręczn. (rano).

25 października 1928 r. egzamin ustny z gr. fiz.-mat. i geogr.pryr.(popołudniu).

25 października 1928 r. egzamin praktyczny z rysunków (rano).

26 " " " " teoretyczny z śpiewu, gimnastyki, rysunków i robót ręcznych (popołudniu).

Podania należycie udokumentowane należy nadsyłać z tem wyrachowaniem, aby wpłynęły do Inspektoratu Szkolnego m. Wilna *najpóźniej w dniu 17 października r. b.* Nienależycie udokumentowane podania, jak również nienadestanie jednocześnie z podaniem taksy egzaminacyjnej spowoduje niedopuszczenie kandydata do egzaminu.

Zechcą p.p. Inspektorowie Szkolni ściśle stosować się do niniejszego okólnika, gdyż tylko terminowe i dokładne wypełnienie niniejszego zarządzenia umożliwi Komisji Egzaminacyjnej normalne przeprowadzenie egzaminów oraz szybkie wystawienie świadectw i zaświadczeń.

P. o. Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) *Stefan Pogorzelski.*

Załącznik do L. 1-32751/28.

Do

Państwowej Komisji Egzaminacyjnej dla czynnych a niewykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych na m. Wilno.

Przez Inspektorat Szkolny w.....

.....
(Nazwisko imię)

.....
(miejsce w którym nauczycielka pracuje)

.....
(powiat)

P O D A N I E.

Niniejszem proszę o dopuszczenie mnie do egzaminu z grupy

.....
Jednocześnie podaję następujące dane:

- 1) Egzamin z wymienionej grupy składałam poraz .....(który)
- 2) Ostatni egzamin z grupy ..... (wymienić grupę) składałam dnia ..... 192 ..... r. w ..... (gdzie)
- 3) Do uzyskania pełnych kwalifikacyj brak mi jeszcze egzaminów z grup .....
- 4) posiadam świadectwo szkolne z klas ..... (wymienić szkołę i rok ukończenia) .....
- 5) w szkolnictwie polskim pracuję od.....
- 6) Do niniejszego podania załączam takse egzaminacyjną w kwocie ..... zł. .... oraz .....

(wymienić załączone dokumenty).

Data

Podpis

O K Ó L N I K

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

z dnia 23 czerwca 1928 r. L. O. Prez. 3746/28.

w sprawie ubezpieczenia na życie w P. K. O.

Skutkiem wydarzeń wojennych, dewaluacji waluty oraz pod wpływem specjalnej psychiki społeczeństwa w okresie wojennym i powojennym zanikła zupełnie w Polsce oszczędność, jedna z najważniejszych cnót społecznych i rodzinnych.

W jak wysokim stopniu oszczędność szerokich mas przyczynia się do podniesienia dobrobytu ogólnego, a z drugiej strony jak dalece ułatwia uruchomienie większych sum, zgromadzonych drogą drobnych nawet składek oszczędnościowych, oraz zużytkowanie tych sum w całokształcie gospodarstwa społecznego, nie trzeba udowadniać. To są rzeczy doświadczaniem stwierdzone i powszechnie znane, a tylko u nas chwilowo niedoceniane.

Wymogiem zatem obecnej chwili, jednym z najważniejszych, jest pobudzenie całego społeczeństwa wszelkimi sposobami do oszczędności.

Jednym ze środków, zmierzających do tego celu, uznanych powszechnie zagranicą, jest ubezpieczenie na życie.

Jest to najłatwiejsza i najskuteczniejsza forma oszczędności, oddziałująca przytemwychowawczo na ubezpieczonego. Ubezpieczony bowiem, działając pod przymusem swego zobowiązania, odkłada co miesiąc kwotę ustaloną przez siebie; w ten sposób przyzwyczajają się do zaoszczędzenia pewnej sumy na czas gorszego jutra względnie dla swej rodziny na wypadek przedwczesnej śmierci. Ubezpieczenie należy ułatwić najszerszym warstwom społeczeństwa, nie wymagając od nich uciążliwych, często kosztownych formalności, z ubezpieczeniem związanych.

Taką właśnie ułatwioną formę ubezpieczenia na życie bez badania lekarskiego obrała Poczta Kasa Oszczędności.

Ubezpieczenia propagowane przez P. K. O., mając na widoku rozszerzenie wśród najszerszych warstw idei oszczędności, oparte są na taryfach najtańszych, a zarazem najkorzystniejszych dla ubezpieczonych i w ten sposób bez wątpienia służą dobru społecznemu i dobru Państwa.

Propaganda zatem takich ubezpieczeń winna być energicznie prowadzona wśród całego społeczeństwa i traktowana jako jedno z najdonioślejszych zadań doby dzisiejszej.

Tą drogą, zapewniającą zresztą ubezpieczonemu niezaprzeczone korzyści, możemy z wolna doprowadzić do gospodarczego odrodzenia się siłami własnymi bez oglądania się na pomoc cudzą.

P. K. O., jako instytucja oszczędnościowa o charakterze wybitnie społecznym, stawiająca sprawę własnego zysku na planie ostatnim, daje zupełną gwarancję przeprowadzenia całej sprawy jak najlepszego i najkorzystniejszego dla interesowanych.

Zważywszy to wszystko, zwracam się do Panów Kuratorów i wszystkich podwładnych urzędników oraz ogółu nauczycielstwa wszystkich kategorii szkół z apelem, aby w imię obowiązku spełnianego dla społeczeństwa

czeństwa i Państwa oraz w dobrze zrozumiałym interesie własnym wszyscy społem propagowali sprawę ubezpieczeń na życie, zapoczątkowaną w naszym Państwie przez P. K. O.

Równocześnie zwracam się do wszystkich Towarzystw i Związków nauczycielskich, aby zaapelowały również do swych członków celem jak najszerszej propagandy tej sprawy wśród całej ludności naszego państwa, z którą nauczycielstwo najwięcej i najczęściej się styka w codziennym życiu.

Upoważniam wszystkich chętnych z pośród podległych mi urzędników i nauczycieli do zajmowania się akwizycją ubezpieczeń na życie oraz do propagowania idei ubezpieczeń oczywiście z tem zastrzeżeniem, że stanowisko ich i praca ich obowiązkowa w szkole czy urzędzie, nie dozna żadnego uszczerbku.

P. K. O. zwróci się w sprawie zorganizowania akwizycji do poszczególnych Towarzystw i Związków nauczycielskich celem porozumienia się bezpośredniego i wysłania instruktorów, którzy udziela wszelkich wyjaśnień i wskazówek nauczycielstwu, pragnącemu podjąć się przeprowadzania tej sprawy w gminach, powiatach i miastach.

P. K. O. przyznawać będzie za pracę około realizacji ubezpieczeń w określonej wysokości prowizję za akwizycję ubezpieczeń na dobro Towarzystw i Związków oraz poszczególnych akwizytorów, wyznaczonych przez nie, względnie bezpośrednio przez P. K. O.

W obrębie Kuratorjum mogą Panowie Kuratorzy wyznaczyć z urzędu odpowiedniego urzędnika, któryby mógł akwizycję przeprowadzić wśród urzędników.

W sprawie wyjaśnień, instytucyj i t. d. odnosić się należy do P.K.O. Dział ubezpieczeń na życie.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
(—) *Dr. Dobrucki.*

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

Wilno, dnia 5 lipca 1928 r. L. O. 23393/28.

Do wszystkich Władz i Urzędów podległych Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego oraz do ogółu Nauczycielstwa.

Podając do wiadomości okólnik Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 23 czerwca 1928 r. L. O. Prez. 3746/28 w sprawie ubezpieczenia na życie w P. K. O., polecam jak najszersze propagowanie sprawy ubezpieczeń na życie wśród społeczeństwa, korzystając ze sposobności ciągłego stykania się z ludnością w codziennym życiu.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
Naczelnik Wydziału
(—) *L. Kuczewski.*

132

OKÓLNİK**Prezydjum Rady Ministrów**

z dnia 26 czerwca 1928 r. № 10274.

Do Kancelarii Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej, Biura Sejmu i Senatu, wszystkich Ministerstw, oraz Najwyższej Izby Kontroli w miejscu

w sprawie zaliczek na uposażenie.

Wobec poruszonych wątpliwości Prezydjum Rady Ministrów, nawiązując do okólnika z dnia 11 maja 1928 r. L. 8492 w sprawie zaliczek na uposażenie, wyjaśnia w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu, że okólnik ten daje podstawę do udzielania bezprocentowych zaliczek na uposażenie funkcjonarjuszom państwowym, mianowanym do odwołania (prowizorycznie), lecz nie praktykantom, ani też pracownikom kontraktowym pozostającym w służbie państwowej.

Szef Biura Prezesa Rady Ministrów

(—) *Rodich Laskowski.*

Ministerstwo

Wyznań Religijnych i Oświecenia

Publicznego

Warszawa, dn. 10 Lipca 1928 r.

Nr. OR—8570/28.

Zaliczki na uposażenie

Powyższe wyjaśnienie Prezydjum Rady Ministrów podaje do wiadomości i stosowania w związku z okólnikiem tutejszym Nr. OR-6387/28 z dnia 22-V r. b.

Naczelnik Wydziału

(—) *E. Waydel.*

133.

OKÓLNİK**Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego**

z dnia 11 września 1928 r. L. O. 33645/28.

Do wszystkich Władz i Urzędów podległych Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

w sprawie wypłaty dodatku ekonomicznego.

W celu uniknięcia przerw w wypłacaniu funkcjonarjuszom państwowym dodatku ekonomicznego na dzieci w wieku powyżej lat 18, uczęszczające do szkół średnich ogólnokształcących lub zawodowych względnie też pobierające naukę w wyższych uczelniach, zechcą Panowie Inspektorowie Szkolni, Dyrekcje oraz Kierownictwa Szkół żądać od rodziców dziecka i przysyłać do Kuratorjum zaświadczenia właściwych szkół o odbywaniu przez dziecko nauki za każde półrocze oddzielnie w następujących terminach: za pierwsze półrocze do dnia 15 września, za drugie półrocze do dnia 15 lutego każdego roku.

W odniesieniu do młodzieży akademickiej obowiązywać będzie złożenie odnośnych zaświadczeń szkół akademickich w trzech terminach: do dnia 1 listopada, do dnia 1 lutego i do 1 maja każdego roku za każdy trymestr oddzielnie.

Niezłożenie zaświadczenia przez zainteresowanych i nienadesłanie dowodów w oznaczonych wyżej terminach pociągnie za sobą wstrzymanie wypłaty dodatku ekonomicznego, przewidzianego w art. 4 pkt. c ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924).

Wyjątkowo w półroczu bieżącym odnośne dowody, dotyczące młodzieży uczęszczającej do szkół średnich można składać w terminie do dnia 1 października r. b.

O wszelkich zmianach, mających wpływ na pobór dodatku ekonomicznego, np. wystąpienie dziecka ze szkoły, śmierć dziecka i t. p. winni zainteresowani pod rygorem skutków prawnych bezzwłocznie zawiadomić Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
Naczelnik Wydziału
(—) *L. Kuczewski.*

134.

OKÓLNİK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 15 lipca 1928 r. Nr. O. Prez. 4433/28.

w sprawie plakatu Powszechnej Wystawy Krajowej w roku 1929.

W pierwszej połowie lipca r. b. gotowy będzie pierwszy nakład plakatu Powszechnej Wystawy Krajowej w roku 1929.

Plakat rozmiaru 71 × 91 cm. wykonany jest w 5 kolorach według projektu prof. Jastrzębowskiemu z Warszawy.

Dyrekcja Wystawy pragnie rozmieścić plakat we wszystkich gmachach, podlegających Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Proszę o zarządzenie, by wnioski Dyrekcji Powszechnej Wystawy Krajowej w roku 1929, dotyczącej rozmieszczenia plakatu, załatwiane były przychylnie na terenie Okręgu podległego Panu Kuratorowi (Naczelnikowi Wydziału Oświecenia, Wizytatorowi Liceum).

Dyrektor Departamentu
(—) *Dr. M. Szerer.*

Kuratorjum Okręgu Szkolnego
Wileńskiego

Wilno, dn. 23-VII 1928 r.

L. O—25944/28.

Powyższy okólnik Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 5 lipca 1928 r. L. Prez. 4433-28 podaje się do wiadomości i zastosowania.

Naczelnik Wydziału
(—) *L. Kuczewski*

Komunikaty i zawiadomienia.

TYMCZASOWY PROGRAM

Kursu przeciwalkoholowego dla duchowieństwa, który odbędzie się w Poznaniu w dniach 17 do 21 września b. r.

Poniedziałek 17 września.

Godz. 17. Alkoholizm nowoczesny i jego przyczyny — J. E. Ks. Biskup Wetmański — Płock.

Wtorek 18 września.

Godz. 10. Wpływ alkoholu na umysł i wolę — prof. dr. Borowiecki — Poznań.

Godz. 11. Wpływ alkoholu na organizm ludzki — ks. prof. Wacławski — Jaworów.

Godz. 12. Powstanie i istota alkoholu — ks. prob. Mrugas — Niechanowo.

Godz. 13-15. Przerwa obiadowa.

Godz. 15. Wpływ alkoholu na moralność i dobrobyt jednostki i społeczeństwa — ks. prob. Szuman — Nawra.

Godz. 16. Choroby alkoholików — prof. dr. Gantkowski — Poznań.

Godz. 17. Ratowanie alkoholików — prof. dr. Gantkowski — Poznań.

Środa 19 września.

Godz. 10. Klątwa alkoholizmu w dziejach Polski — ks. prob. Szuman — Nawra.

Godz. 11. Co przemawia za abstynencją, a szczególnie za abstynencją osobistą kapłana.

Godz. 12. Ruch abstynencki w stosunku do Pisma św. i Kościoła katolickiego — ks. prob. Janiszewski, Grębanin.

Godz. 12. Napoje i gospody bezalkoholowe — ks. prob. Niesiołowski — Pleszew.

Godz. 13-15. Przerwa obiadowa.

Godz. 15. Wychowanie abstynenckie dziatwy szkolnej — ks. dziekan Karczyński — Rywałd.

Godz. 16. Sprawa alkoholizmu na ambonie.

Godz. 17. Sprawa alkoholizmu w konfesjonale — ks. kan. Piaszczyński — Łomża.

Czwartek 20 września.

Godz. 10. Ustawodawstwo przeciwalkoholowe zagranicą i w Polsce — dr. A. Niesiołowski — Poznań.

Godz. 11. Obecny stan walki z alkoholizmem w Polsce i jej metody — ks. T. Gałdyński — Poznań.

Godz. 12. Potrzeba i zadania diecezjalnych kół księży i kół kleryków abstynentów — ks. prob. Niesiołowski — Pleszew.

Godz. 13-15. Przerwa obiadowa.

Godz. 15. Alkoholizm a dziedziczność — prof. dr. Wodiczko — Poznań.

- Godz. 16. Praca kapłana w bractwie wstrzemięźliwości — ks. adm. Kowalczyk — Chomiąża Szlachecka.
- Godz. 17. Praca kapłana w Katolickim Kole Abstynentów — ks. prof. Czastka — Rzeszów.
- Godz. 18. Krzewienie abstynencji wśród młodzieży pozaszkolnej — ks. adm. Kowalczyk — Chomiąża Szlachecka.

Piątek 21 września.

Godz. 10-13. Zwiedzenie Schroniska dla alkoholików w Gościejewie, osobliwości miasta Poznania i okolicy.

Godz. 16-19. Walne zebranie Polskiej Ligi Przeciwalkoholowej.

W związku z powyższym programem J. Em. Ks. Kardynał - Prymas przesłał łaskawie dnia 27-IV b. r. odpowiedź następującą:

Z zadowoleniem przyjąłem do wiadomości referat Ks. Sekretarza Generalnego o projektowanym w dniach od 17—21 września r. b. kursie przeciwalkoholowym, w którymby wzięło udział Duchowieństwo oraz Alumni seminaryjni całej Polski.

Godzę się również chętnie na to, aby kursieści ulokowani zostali w Seminarjum duchownem w Poznaniu w liczbie, jaką Seminarjum pomieścić będzie mogło.

† August Kard. Hlond, Prymas Polski.

Uwaga: Kurs jest zasadniczo bezpłatny, jednakże ze względu na koszty nieuniknione przyjmuje się datki dobrowolne. Sekretariat Polskiego Związku Księży Abstynentów postara się o zniżkę kolejową 66⁰/₀ na drogę powrotną oraz o zniżkę w hotelach, ew. także o noclegi prywatne. Dla 60 kleryków zarezerwowano seminarjum duchowne. (Opłata za pobyt i całodzienne utrzymanie 5 zł. dziennie). Zgłoszenia i wszelkie życzenia należy skierować pod adresem: Składnica Abstynencka, Poznań, Al. Marcinkowskiego 26 i to najpóźniej do 15 sierpnia.

Kradzież pieczęci.

W 1-kl. szkole powszechnej w Łoździanach, gm. trockiej, skradziono pieczęć szkolną z herbem państwa i napisem w otoku „Publiczna Szkoła Powszechna w Jutelanach pow. wileńsko-trockiego“.

137.

Dział nieurzędowy.

Ogłoszenie.

Zgubiono legitymację Nr 55 wydaną przez Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego na imię Józefa Markiewicza.

Warunki umieszczenia ogłoszeń: Cała strona zł. 120.—, Pół strony 65 zł.—
Czwierć strony zł. 35.—. Ogłoszenia mniejsze niż 1/4 kolumny liczą się od wyrazu po 20 gr.
za wyraz.

Ogłoszenia umieszcza się **tylko po zapłaceniu zgóry** przypadającej należności (konto Nr. 30466) w P. K. O.. Administracja pozostawia bez odpowiedzi nadesłane do druku ogłoszenia, o ile jednocześnie należność nie została wpłacona.

Druk. „LUX”, Wilno.